

ressò mont-rogenç

UNA CRÒNICA DELS PRATS DELS ANYS CINQUANTA I SEIXANTA (6)

Martí Rom

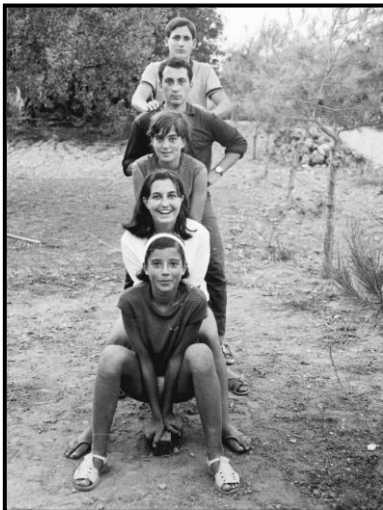
www.martirom.cat

01-03-2024

Aquella colla de xiquets i xiquetes dels Prats, que estàvem en la primera adolescència, cada cop fèiem més activitats. La Maria Dolors Marcó, de “cal Xutxu”, aviat va tenir un tocadiscos. Un “*pick-up*” d’aquells que eren com una petita maleta; quan l’obries, la part superior era l’altaveu i, a la part de sota, hi havia un plat giratori amb un braç amb una agulla a l’extrem que “queia” sobre el disc i reproduïa la música enregistrada. Era senzill i transportable.

En aquells inicis dels anys seixanta es van posar de moda els discos petits (de 45 revolucions per minut). Normalment, hi havia dues cançons per cara. Foren el vehicle de promoció entre el jovent de la nova música juvenil, principalment dels Beatles. Varen substituir (uns anys), pràcticament, els discos “grans” (de 33 rpm).

Nosaltres encara no en teníem de “*pick-up*”. A més, el pare de la Maria Dolors Marcó, Salvador Marcó, li baixava d’Andorra els darrers discos moderns que encara no s’havien publicat a Espanya. Exagerant, podríem dir que vàrem passar, en pocs anys del Jorge Sepúlveda, Antonio Machín o José Guardiola als Beatles, els Sirex i Los Mustang.

Organitzaven ball els diumenges allà, enmig del pinar de casa seva. El lloc era bonic, estaven acollits en una casa. Els seus pares de tant en tant, sobretot la seva mare Lolita, treia el cap per fer una ullada i veure si ens comportàvem. Eren un bon grup. Mai ens van cridar l’atenció. Aleshores, el “*twist*” començava a fer furor. No calia saber massa de com fer els passos o moure’t, sols bellugar el cos gairebé de qualsevol manera i frenèticament. Mig d’amagatotis, compraven al càmping Marius els components per fer sangria. Els guardàvem al garrofer gros del pinar de casa, prop de la via del tren. Segurament els pares respectius sabien de tot això i feien la vista grossa. Tots érem molt ingenus. No hi va haver mai cap enrenou.

De baix a dalt: “Sunsi” Rosell, M. Dolors Marco, Mercè Rosell, Sabí Rom i jo

També preparàvem un acte final d’estiu. Era a “cal Marcó”, a la terrassa, amb tots els pares i mares d’espectadors. Fèiem el que després s’ha dit “*play-back*”, simulaven que cantàvem nosaltres (sols movíem la boca adequadament) les cançons de moda que ens agradaven. Fins i tot, formàvem un conjunt. Uns quants fèiem veure que tocàvem la

guitarra amb una raqueta de tenis platja i d'altres "cantaven". Ens ho passàvem bé i quedava prou bonic. Jo sempre tenia un paper una mica secundari. Això de sortir cara al públic, encara que fos davant dels pares i veïns, encara no era el meu fort. Hi arribaria, anys més tard, una mica per casualitat i obligat.

Aquella contrada havia canviat prou des de la instal·lació dels càmpings el 1962. Els turistes van començar a envair les platges. Però el moment definitiu fou quan l'octubre de 1974 l'autopista va arribar al Camp de Tarragona. Era la porta oberta a la invasió turística. En pocs anys res seria igual.

Uns anys abans, el 1966, es va construir la refineria de Tarragona i a l'any següent la primera central nuclear de Vandellós. Després del turisme arribava la industrialització.

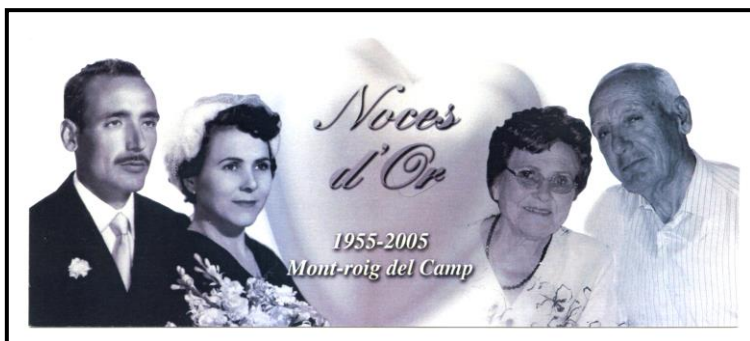
Al costat del nostre ponent, a la part de dalt, a l'Eixermada, a tocar de la via del tren, es van edificar uns xalets dels familiars de la senyora Dolors Aragonés Barceló, dita "Dolors Pessiga". Eren tres ben junts en una parcel·la. El que hi havia a tocar de la via del tren era del "Josep de la Pessiga" (Josep Brú Aragonès), on s'hi estava amb la seva esposa la tieta Rosita (Capafons Ferratjes) i la mare del primer, la senyora Dolors. Sovint també hi habitaven la tieta Pilar, germana de la tieta Rosita i el seu marit el tiet Diego (Giménez García), que ja treballava a "Els clavells". També, sovint, baixaven a passar el dia la "Lola de la Pessiga" (Lola Brú Aragonès) i el seu marit el mestre

Rosend Clariana Prous. Sempre hi va haver una molt bona relació. A més, la tieta Rosita era cosina germana de l'àvia Dolors. El "senyor Clariana", així li dèiem, era una persona seriosa i culta (havia estat mestre a Mont-roig molts anys), molt atent i amb qui podies parlar de molts temes. Tenia una presència diferent a moltes persones del poble. De jove havia jugat al futbol amb el pare (Josep Martí Tost, dit "Panadero petit"). Sovint tenien converses sobre aquells temps.

Rosita Capafons Ferratjes i Josep Brú Aragonès

Diego Giménez García i Pilar Capafons Ferratjes

El 23 de juny de 2002, quan feia vint-i-cinc anys del meu casament amb la Glòria, els pares van fer una petita festa, a mitja tarda, a la terrassa del xalet. Com no podia ser d'una altra manera, van baixar tots els "parents" de "ca la

Pessiga". La sorpresa fou que el "senyor Clariana" em va regalar un bonic poema imprès en un pergami:

"Cercant conciutadans nostres
de certa notabilitat

regira arxius, biblioteques
per a saber sa realitat.
Quan té dades evidents
d'una vida dedicada,
al “Ressò” ho fa avinent
per tenir gent enterada...”.

FOTO HISTÒRICA

Darrera:

1. Císquet Llaó 2. Cervelló (de Reus) 3. Josep Martí (de cal Panadero) 4. Paco Crespo 5. Rossend Clariana.
6 i 7 forasters 8. Joan Rom.

Davant:

1. Miquel Mestre 2. Josep Pinyol 3. Josep Font 4. El que feia d'entrenador (de ca la Bernarda)
nen: Quimet Salsench.

“Ressò mont-roigenc” núm. 78 pàg. 57

A la part de sota del xalet del “Josep de la Pessiga” n’hi ha dos més. El que toca a casa nostra era de l’Albert Aragonès Taberner, nebot de la senyora Dolors Aragonés Barceló (“Pessiga”) i casat amb la Rosita Alabart Alsina. Aquests, van tenir tres filles: l’Enriqueta, Judit i Ester; les dues darreres són bessones. Com que en aquest terreny pràcticament totes eren tietes, jo vaig acabar per dir-li “tieta” a la Rosita Alabart¹. Són molts anys. Encara ara li fa il·lusió.

També tocant al davant, cara la mar, hi ha el xalet del Josep Clariana Capafons. Aquest és nebot del mestre Rossend Clariana Prous.

¹ Text “La nissaga de les Orioles (i d’altres branques del seu entorn familiar) (1)” del llibre “Mont-roig: D’altres esberles d’un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2023), pàg. 157.

Durant anys, moltes tardes d'estiu baixaven totes les tietes i tiets del costat, dels "Pessiga" i familiars, a fer petar la xerrada a la terrassa de casa. Eren reunions molt agradables. Amb els de casa, avis i pares, gaudien parlant de les "coses d'abans". Un parava orella i es va començar a interessar per aquelles "coses"; després anotava les que pensava que eren interessants. Alguna vegada els hi havia posat, a tots ells i amb el seu consentiment, un magnetòfon. Vaig recaptar molta informació. Memòria oral se'n diu. I molt valuosa.

Molts anys abans, a finals dels cinquanta, quan encara no tenien els xalets, "els Pessiga" sovint baixaven a passar el dia als Prats acompanyats del "cabo" de la guàrdia civil de Mont-roig i amb la seva esposa. Aquest era un català amable, educat i amb la ment prou oberta com per parlar de temes "propers" a la política amb l'avi, però sense entra-hi a fons. Cadascú sabia de quin peu coixejava l'altre. Es respectaven. Aquesta cordialitat fou sempre la tònica de les converses durant tot el temps en que vàrem conviure les famílies. Uns i altres venien posicions polítiques enfrontades (a la Guerra Civil) però per damunt de tot s'imposava que érem família. Un exemple (fins i tot pels temps que vivim).

A l'hora de dinar, tots ens asseiem en aquella llarga taula del rafal. Eren dinars que duraven hores. Era xerrar i xerrar. Sempre amb Mont-roig, antic (principalment) o actual, en el centre de la conversa. Mai eren parleries, xafarderies.

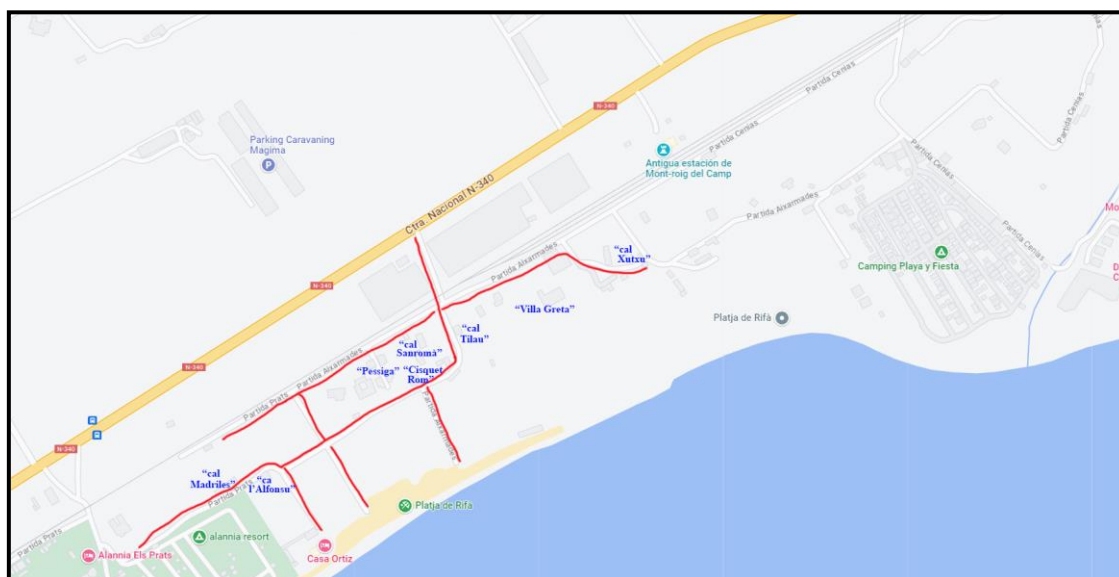
Cap a finals dels seixanta, el terreny dels "alemanys" es va eixamplar considerablement. A llevant, van comprar els Prats del Salvador Marcó ("Xutxu"), que abans havien estat del Miquel Bargalló Borràs, dit "Nostre Senyor de la Calla". També el xalet d'aquest que havia fet construir uns set anys enrere (de 1961 a 1967).

A la part de dalt, a les Eixermades, també varen comprar el xalet que s'havia construït l'empresari Estanislau Roca Dalmau, dit "Tilau", a tocar del nou camí que baixava des de la via del tren fins al pla dels Prats. Ara se'l faria a ponent del terreny dels "Pessiga". A continuació, se'n faria un altre el senyor Sas, aquell ric empresari de prefabricats de formigó que tenia la fàbrica a Montblanc que, casualment, era conegut de "cal Sanromà"; la senyora Maria Sanromà havia nascut a Montblanc. Els "Sas" es varen incorporar a la colla dels nostres pares.

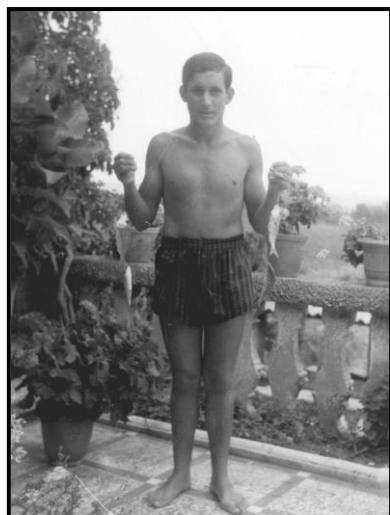
A baix, als Prats, els "alemanys" comprarien els terrenys del vell "Salis" i del Freixas. Ara arribaven a tocar dels nostres Prats, però, ai las!, que deien els erudits, van decidir treure aquell camí ample que arribava fins la platja i en van crear un de nou, estret, de vianants, al llindar del nostre terreny. Fou una conxorxa amb l'Ajuntament de l'època. En endavant, seria el camí utilitzat per la gent que volia anar a la platja. Per suplir la manca d'un camí ample, on poguessin baixar els cotxes, l'Ajuntament en va obrir un de nou, uns cent cinquanta metres cap a ponent, a continuació del terreny del Prats del senyor Sas. Aquest, tenia des de la via del tren fins la platja.

Uns anys enrere, d'aquells Prats de "l'Alfons de la Cirila" se'n va segregar un tros petit que tocava a la platja. S'hi van fer els apartaments "Stern"; eren d'un afable senyor holandès de mateix cognom. Passats els anys foren els "Ortiz", de l'Ezequiel Ortiz, que fou regidor de l'ajuntament de Mont-roig.

També per aquest indret s'havia produït l'expansió del càmping Marius (ara "Alannia Els Prats") arribant a tocar dels Prats del "Madriles" (recordarem que la casa la tenien a dalt de la timba, a les Eixermaes). A continuació del Madriles ja hi havia els Prats de "l'Alfons de la Cirila".

Cap a la meitat dels anys seixanta, alguns de nosaltres vam començar a pescar amb canya. Eren encara platges prou solitàries. Calia aprendre a llençar la canya sense que es trenqués el fil de pescar. Al principi, trencàvem molts fils. Calia posar la canya prou enrere del cap i amb un cop fort endavant, en el mateix moment en què el dit deixava de pressionar el fil, sortia l'ham i el plom mar endins. Sinó ho feies coordinadament es trencava el fil i aquest amb el plom i l'esquer desapareixien mar endins. Quan ho feies bé, sols calia esperar a veure si la sort acompanyava. Jo ho faig fer un parell d'anys. Al

final em vaig avorrir. Era més divertit jugar a pales o a futbol. Vaig arribar a pescar alguna daurada prou grossa; crec que feia quasi tres quarts de quilo.

Durant un temps, es va crear una mena de competició entre el senyor Josep Maria Rosell (dels "Sanromà") i el Salvador Marcó (dit "Xutxu"). Com que el peix estava cada cop més lluny del batent calia llançar el fil amb el plom i l'esquer més enllà. El Salvador Marcó feia que l'ajudés la seva filla la Maria Dolors; la feia remar amb un bot de plàstic amb el fil i el plom mar endins per deixar-lo allà. Crec que es molestava una mica si no pescava. Bé, això ens passava, en major o menor mesura, sovint a tots.

Com que als amants de la pesca amb canya cada vegada els hi posaven més impediments a la costa entre Barcelona i Tarragona, i necessitaven alguna platja més aviat tranquil·la, sense massa gent, molts van acabar venint a la dels Prats. El vespre, sobretot dels divendres i dissabtes, s'omplia de cotxes de pescadors el camí del voltant de casa, del que havia estat "cal Beatet" cap enllà. Quan era negra nit veies una munió de llumetes a la platja, des de prop de Rifà fins a tocar dels càmping Marius. Eren gairebé sempre els mateixos. Ens saludaven a l'arribar i els desitjàvem que hi hagués

sort, que acabessin carregats de peix. Marxaven de bon matí. No vàrem saber mai si havien tingut una nit profitosa.

Cap a finals dels seixanta alguns ja teníem cotxe. Jo, un “Seat 850”. Aleshores el nostre camp d’acció es va ampliar considerablement. Una de les coses que fèiem varies vegades a l’estiu era anar a la “*xapalida*”, a cercar escopinyes. Sempre era al mateix indret: una mica més avall de l’Ampolla i seguint la carretereta que va paral·lela a la costa fins arribar als voltants de la bassa de les Olles. Agafàvem varis cubells o *ferrales* (galledes) grans i no paràvem fins que les omplíem. Ens posàvem amb les cames dins de l’aigua (entre blavosa i verdosa) i sense veure gairebé res rastrejàvem amb les mans el terra cercant aquells mol·luscs. Quedàvem amb els braços i cames ben bruts, empastifats. Al tornar als Prats netejàvem les “*xapalides*” amb aigua i ho deixaven reposar. Ara segur que fer això deu estar prohibit. Aleshores, no hi anava ningú al Delta. Si trobàvem algun habitant d’allà no ens deia res, era un costum arrelat. El Delta era gairebé un territori ignot. Un altre món.